

Elävä kulttuuriperintö Euroopassa - tehtäväpaketti

Elävä aineeton kulttuuriperintö on läsnä jokaisen ihmisen arjessa ja juhlassa. Vietämme vappua ja monia muita vuotuisia juhlia, laulamme kuorossa, teemme käsitöitä, pelaamme koulun pihalla ja teemme eri maiden ruokia. Elävä kulttuuriperintö yltää kaikkialle ihmisen toiminnan muotoihin. Siihen sisältyy ilmiöitä, jotka elävinä ja muuntuvinä säilyvät sukupolvilta toiselle.

Tänä vuonna kulttuuriperinnöllä on erityistä painoarvoa, kun vietämme Euroopan Unionin julistamaa Kulttuuriperinnön eurooppalaista teemavuotta 2018. Tämän paketin avulla haluamme tuoda Euroopan maiden aineetonta kulttuuriperintöä lähemmäs lapsia ja nuoria.

Aineettoman kulttuuriperinnön teemat tarjoavat monia mahdollisuuksia opetussuunnitelman toteuttamiseen. Teemoja tarkastelemalla on mahdollista tukea oppilasta oman kulttuurisen identiteetin ja maailmankuvan muodostumisessa sekä lisätä kiinnostusta yhteisöissä ja eri kulttuureissa toimimiseen. Elävien perinteiden tarkastelun avulla oppilas tutustuu ilmiöiden merkityksiin, yhteisöllisyyteen, yhteiskuntaan, luontoon ja erilaisiin maailmankatsomuksiin. Hän oppii näkemään yhteyksiä eurooppalaisten ja suomalaisten ilmiöiden sekä omien kokemustensa välillä.

Oppimateriaalisivustolta löytyvästä Eurooppa PowerPoint -esityksestä löytyy lisää tietoa tehtäväpaketissa mainituista elävän perinnön kohteista. Eurooppalaisten kohteiden listaus löytyy myös [Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sivulta](#) ja suomalaiset kohteet [Elävän perinnön wikiluettelosta](#). Sivuja voi hyödyntää opetuksessa myös tiedonhaun näkökulmasta. Unescon sivuilta löytyvät videot ovat useimmiten englanniksi ja niihin on saatavilla englanninkielinen tekstitys. [Eri maiden kansallisista luetteloista](#) löytyy tietoa muilla kielillä.

Alla olevassa taulukossa on listattuna tehtäväpaketista löytyvät tehtävät. Tehtävien tarkoituksena on johdattaa helposti elävän kulttuuriperinnön äärelle eri oppiaineissa. Tehtäviä voi hyödyntää yhtä lailla niin yksilö-, pari- kuin ryhmätyöskentelyssäkin.

Tehtävä	Ilmiö (EU/FI)	Oppiaine
1. Ilmiösukellus	EU	Soveltuu moneen oppiaineeseen
2. Tarinointi	EU tai FI	Esim. äidinkieli, englanti, et, historia, taide- ja taitoaineet
3. Aikajana	EU tai FI	Esim. historia, uskonto, et, äidinkieli
4. Ilmiöiden yhteisöllisyys	EU ja FI	Soveltuu moneen oppiaineeseen
5. Ilmiöiden näkökulmat	EU ja FI	Esim. äidinkieli, ruotsi, taide- ja taitoaineet

Tehtävissä 1 ja 3 käytettävät pohjat löytyvät tyhjinä tehtäväpaketin lopusta.

Tehtävä 1: Ilmiösukellus

Oppiaine: soveltuu moneen oppiaineeseen

Kohde: aineettoman kulttuuriperinnön ilmiö Euroopassa

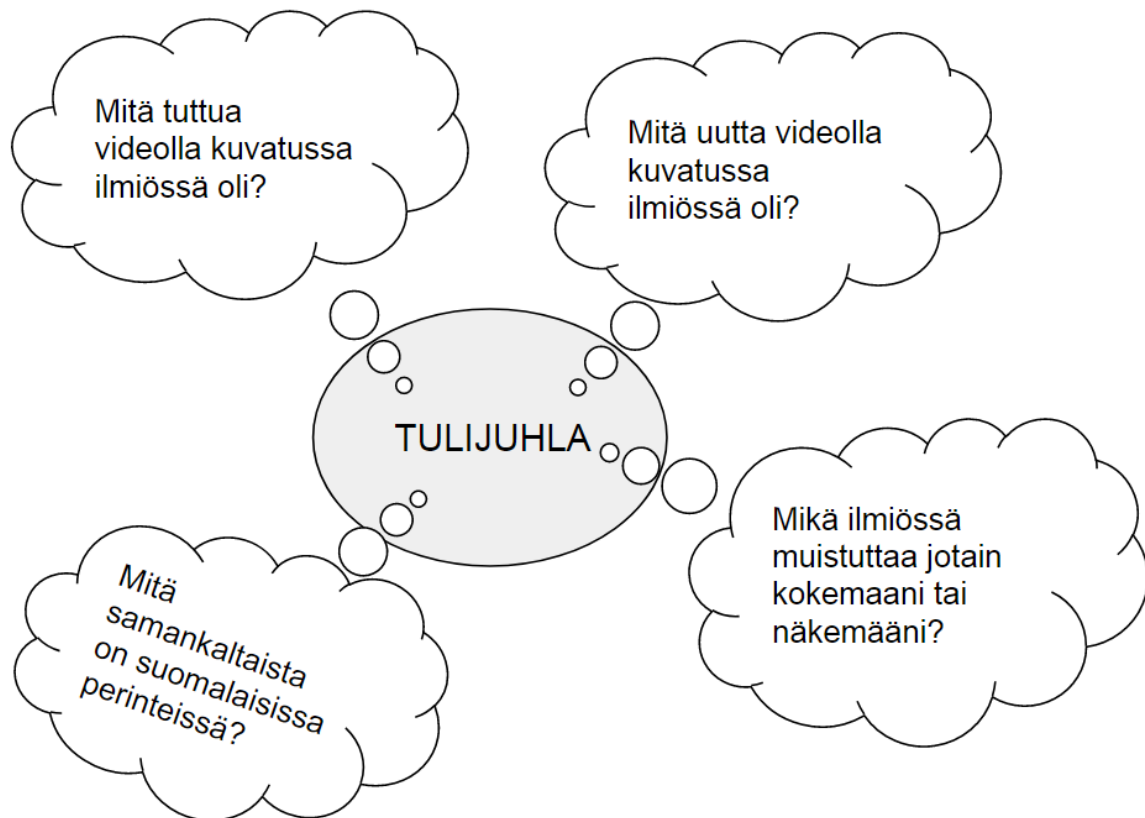
Tehtävän tarkoituksena on tutustua eurooppalaiseen ilmiöön tarkastelemalla sitä eri näkökulmista ja heijastamalla sitä omiin kokemuksiin. Ohessa kaksi eri esimerkkiä.

A: Kesäpäivän seisauksen tulijuhlat Pyreneillä

Esimerkkiin on nostettu [Kesäpäivänseisauksen tulijuhlat Pyreneillä](#) (ks. myös Eurooppa-PowerPoint), jossa on paljon yhtäläisyyksiä esimerkiksi [suomalaiseen juhannusperinteeseen](#).

Tehtävän kulku:

1. Katsotaan [video](#) ilmiöstä (puhe ja tekstitys englanniksi, kesto 10:12).
2. Pohditaan heränneitä ajatuksia ryhmissä, pareittain tai yksilötyönä miellekartassa olevien kysymysten avulla.

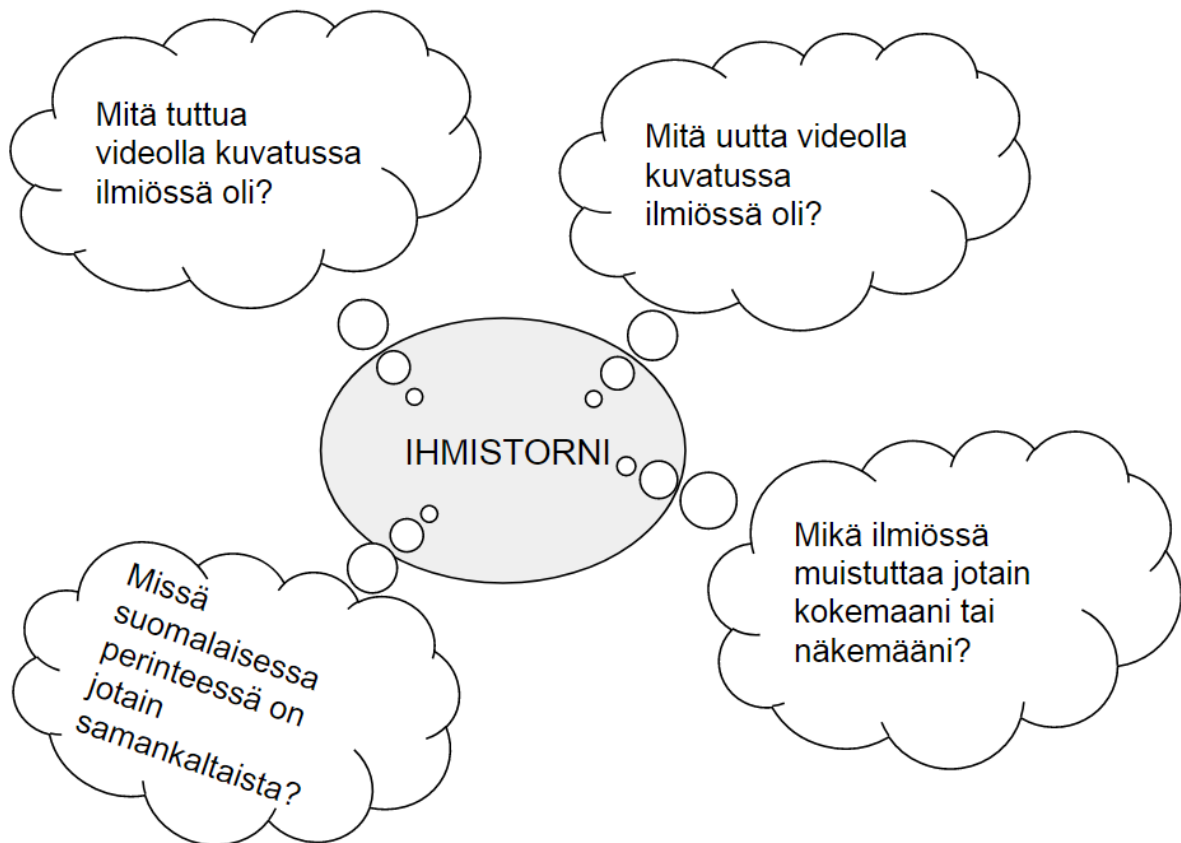

B: Ihmistornit Espanjassa

Esimerkkiin on nostettu [Ihmistornit Espanjassa](#) (ks. myös Eurooppa-PowerPoint). Perinteeseen liittyy yhteisöllisyyttä ja sinnikästä harjoittelua.

Tehtävän kulku:

1. Katsotaan video [Ihmistornit Espanjassa](#) (kesto 9:53, puhe ja tekstitys englanniksi).
2. Pohditaan heränneitä ajatuksia ryhmissä, pareittain tai yksilötöyönä miellekartassa olevien kysymysten avulla

Mukauta opetukseesi sopivaksi:

Tehtäväpaketin lopusta löytyvää tyhjää pohjaa voi muokata haluamallaan tavalla. Keskiöön voi nostaa suomalaisen tai eurooppalaisen ilmiön ja valita oppiaineeseen tai teemaan sopivia kysymyksiä pohdittavaksi.

Tehtävä 2: Tarinointi

Oppiaine: esim. äidinkieli, englanti, elämäkatsomustieto, uskonto, historia, taide- ja taitoaineet

Kohde: aineettoman kulttuuriperinnön ilmiö Euroopassa tai Suomessa

Tehtävässä valitaan työskentelyn pohjaksi jokin eurooppalainen tai suomalainen elävän perinnön ilmiö, jota lähestytään omasta näkökulmasta tarinallisuuden avulla. Valmiiseen esimerkkiin on nostettu [Ihmistornit Espanjassa](#) (ks. myös Eurooppa-PowerPoint).

Tehtävän kulku:

1. Katsotaan video [Ihmistornit Espanjassa](#) (kesto 9:53, puhe ja tekstitys englanniksi).
2. Luodaan tarina esimerkiksi seuraavan ohjeistuksen avulla:

Kerro tarina siitä, että olet mukana espanjalaisen ihmistornin rakentamisessa. Kuka olet? Oletko paikalla kenties ensimmäistä kertaa vai onko tapahtuma sinulle jo tuttu? Oletko paikalla katsojana, tapahtuman järjestäjänä vai yhtenä tornin rakennukseen osallistuvana? Oletko kenties joku aivan muu? Mitä ajattelet ennen tapahtumaa, sen aikana ja sen jälkeen? Millaisia tunteita koet? Kohtaisitko haasteita? Mitä opit? Millaisia ihmisiä kohtasit? Mikä oli sinulle tärkeää?

Mukauta opetukseesi sopivaksi:

- Ilmiöksi voidaan valita jokin kohde [Unescon luetteloista](#) tai [kohteista Suomessa](#)
- Tarinan pohjana oleva ilmiö voidaan valita yhdessä tai itsenäisesti
- Tietoa voi hankkia valmiiden lähteiden lisäksi esimerkiksi haastattelemalla
- Tarinan voi tuottaa esimerkiksi:
 - o Kirjallisesti, kuvilla, miellekarttana, kollaasina, aikajanana tai näiden yhdistelmänä
 - o Taide- ja taitoaineissa yhteisöllisenä teoksena tai osana oman työn suunnittelua

Tehtävä 3: Aikajana

Oppiaine: esim. historia, äidinkieli, uskonto, elämäkatsomustieto

Kohde: aineettoman kulttuuriperinnön ilmiö Suomessa tai Euroopassa

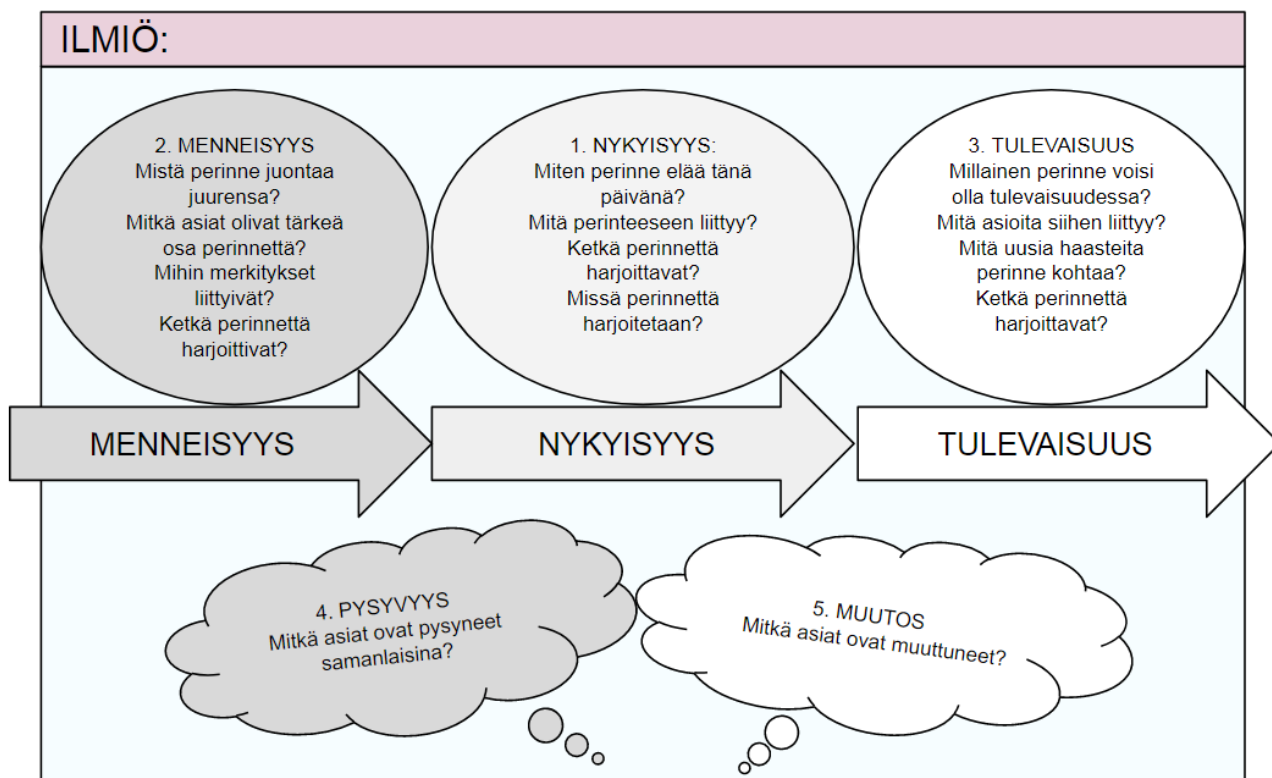
Tehtävässä tarkoituksena on käsitellä muutoksen ja pysyvyyden käsitteitä elävän perinnön ilmiöiden avulla. Elävän perinnön kohdetta tarkastellaan historiallisen hetken kuvastajana menneisyydessä, elävänä perintönä tässä hetkessä ja ilmiönä, joka muuttuu kulttuurin kehittymisen myötä tulevaisuudessa.

Tehtävän kulku:

Ilmiön voi valita [Unescon luettelosta](#) (ks. myös Eurooppa-PowerPoint) tai [Elävän perinnön wikiluettelosta](#).

Tarkoituksena on perehtyä valittuun ilmiöön viiden näkökulman avulla. Kohtiin 1-3 vastaaminen johdattaa lopuksi kohtien 4-5 pohdiskeluun.

- 1. NYKYISYYS:** Miten perinne elää tänä päivänä? Mitä perinteeseen liittyy? Ketkä perinnettä harjoittavat? Missä perinnettä harjoitetaan?
- 2. MENNEISYYS:** Mistä perinne juontaa juurensa? Mitkä asiat olivat tärkeä osa perinnettä? Mihin merkitykset liittyivät? Ketkä perinnettä harjoittivat?
- 3. TULEVAISUUS:** Millainen perinne voisi olla tulevaisuudessa? Mitä asioita siihen liittyy? Mitä uusia haasteita perinne kohtaa? Ketkä perinnettä harjoittavat?
- 4. PYSYVYYS:** Mitkä asiat ovat pysyneet samanlaisina?
- 5. MUUTOS:** Mitkä asiat ovat muuttuneet?

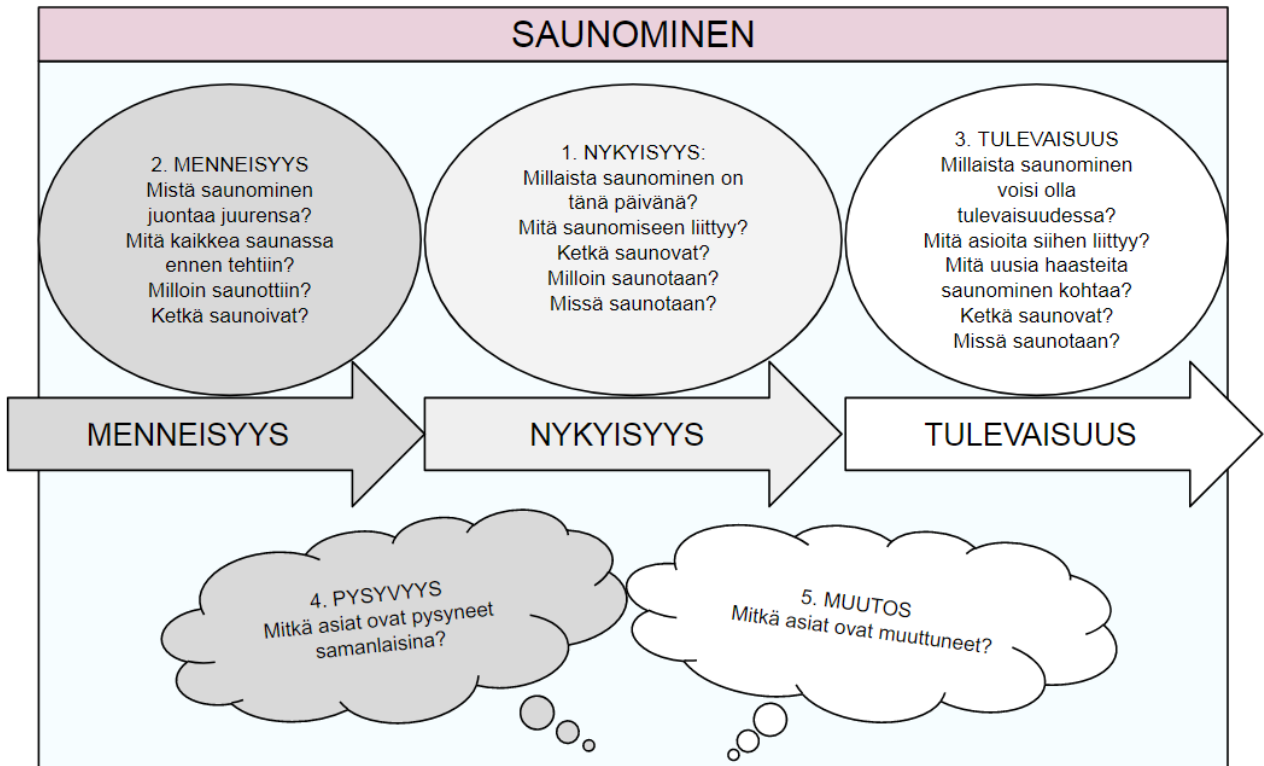
Mukauta opetukseesi sopivaksi:

Tehtäväpaketin lopusta löytyvää tyhjää pohjaa voi tulosteena tai kuvakaappauksena käyttää suoraan oppilaiden vastausten pohjana tai siihen voi lisätä kysymyksiä valitun ilmiön mukaan ja eri oppiaineisiin kohdentaen. Katso esimerkki seuraavalta sivulta!

Esimerkki:

Tarkasteltavaksi ilmiöksi on valittu saunominen. [Savusaunaperinne Viron Võromaalla](#) löytyy Unescon kansainvälisestä luettelosta ja perinteessä on paljon yhtäläisyyksiä myös [saunaperinteeseen Suomessa](#) (ks. myös Eurooppa-Powerpoint).

Tarkoituksena on pohtia, millaista saunominen on nykyään (1), mitä saunomiseen on liittynyt menneisyydessä (2) ja millaista saunominen voisi olla tulevaisuudessa (3). Kohtiin 1-3 vastaaminen johdattaa lopuksi kohtien 4-5 pohdiskeluun.

Tehtävä 4: Ilmiöiden yhteisöllisyys

Oppiaine: soveltuu moneen oppiaineeseen

Kohde: vertaillaan kulttuuriperinnön ilmiöitä Suomessa ja muissa maissa

Aineettoman kulttuuriperinnön ilmiöihin liittyy erottamattomasti yhteisö, jossa perinne elää ja ilmenee. Seuraavien tehtävien tarkoituksena on opetella havainnoimaan yhteyksiä ilmiöiden välillä ja johdattaa erityisesti yhtäläisyyksien ja yhteisöllisyyden pohdiskeluun.

A: Erot ja samankaltaisuudet eri maiden perinteissä

1. Tutustutaan yhteen aineettoman kulttuuriperinnön ilmiöön Euroopassa (ks. esimerkit Eurooppa-Power-Pointista).
2. Tutkaillaan suomalaista [Elävän perinnön wikiluetteloa](#). Missä suomalaisessa ilmiössä on jotain samankaltaista eurooppalaisen ilmiön kanssa? Millaisia eroja ja samankaltaisuuksia löydät?
3. Tuotetaan esimerkiksi kollaasi, mindmap tai posterit, jossa eroja ja yhtäläisyyksiä havainnollistetaan kuvien ja sanojen avulla.

B: Yhteisöllisyys

1. Tutustutaan 2-3 maan aineettoman kulttuuriperinnön ilmiöihin. Tässä voi hyödyntää Eurooppa-Power-Pointin esimerkkejä ja/tai [Unescon luetteloista](#) löytyviä videoita. (Esimerkiksi Ihmistornit Espanjassa, Kesäpäivän seisauksen tulijuhlat Pyreneillä ja Pizzaiuolo Italiassa.)
2. Pohditaan ryhmissä tai kirjoittaen miten yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen näkyvät valituissa eurooppalaisissa ilmiöissä.
3. Valitaan kolme suomalaista ilmiötä [Elävän perinnön wikiluettelosta](#) ja pohditaan miten yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen näkyvät näissä ilmiöissä.
4. Pohditaan onko eurooppalaisten ja suomalaisten ilmiöiden välillä eroja vai yhtäläisyyksiä yhteisöllisyyden näkökulmasta.

Tehtävä 5: Ilmiöiden näkökulmat

Oppiaine: Esim. äidinkieli, ruotsi (lukio), taide- ja taitoaineet

Elävän perinnön ilmiöihin liittyy monenlaisia, vastakkaisiakin näkökulmia. Tähän tehtävään on nostettu muutamia artikkeleita Rakkauslukko -ilmiöön liittyen. Rakkauslukot ovat toisaalta kauniita rakkauden tunnustuksia, joihin sisältyy paljon symboliikkaa ja toisaalta tapa vallata julkista tilaa. Joissain paikoissa lukkoja on jouduttu poistamaan niiden rakenteille aiheuttaman kuormituksen vuoksi. (Ks. myös Eurooppa Power-Point.) Artikkeleita voi hyödyntää esimerkiksi ainekirjoitustehtävissä tai ryhmäkeskustelun herättäjinä. Tehtävän tarkoituksena on synnyttää kriittistä ajattelua ja harjoitella oman mielipiteen muodostamista.

Artikkeleita suomeksi:

Rakkauslukot poistettiin Paraisilla:

<https://yle.fi/uutiset/3-8017494>

Tampereella taiteilijat irrottivat lukot taideteokseen ja tämä herätti paljon tunteita ja mielipiteitä.

<https://yle.fi/uutiset/3-6177704>

http://www.iltalehti.fi/uutiset/2012062015732982_uu.shtml

Artikkeleita ruotsiksi:

Ruotsin kansallisen luettelon artikkeli rakkauslukoista:

<http://www.sprakochfolkminnen.se/om-oss/levande-traditioner---immateriella-kulturarv-/forteckningen/forslag-2017/2017-02-07-karlekslas.html>

Pariisissa rakkauslukot irrotettiin sillasta:

<https://www.expressen.se/allt-om-resor/paris-klipper-bort-alla-karlekslas-pa-broarna/>

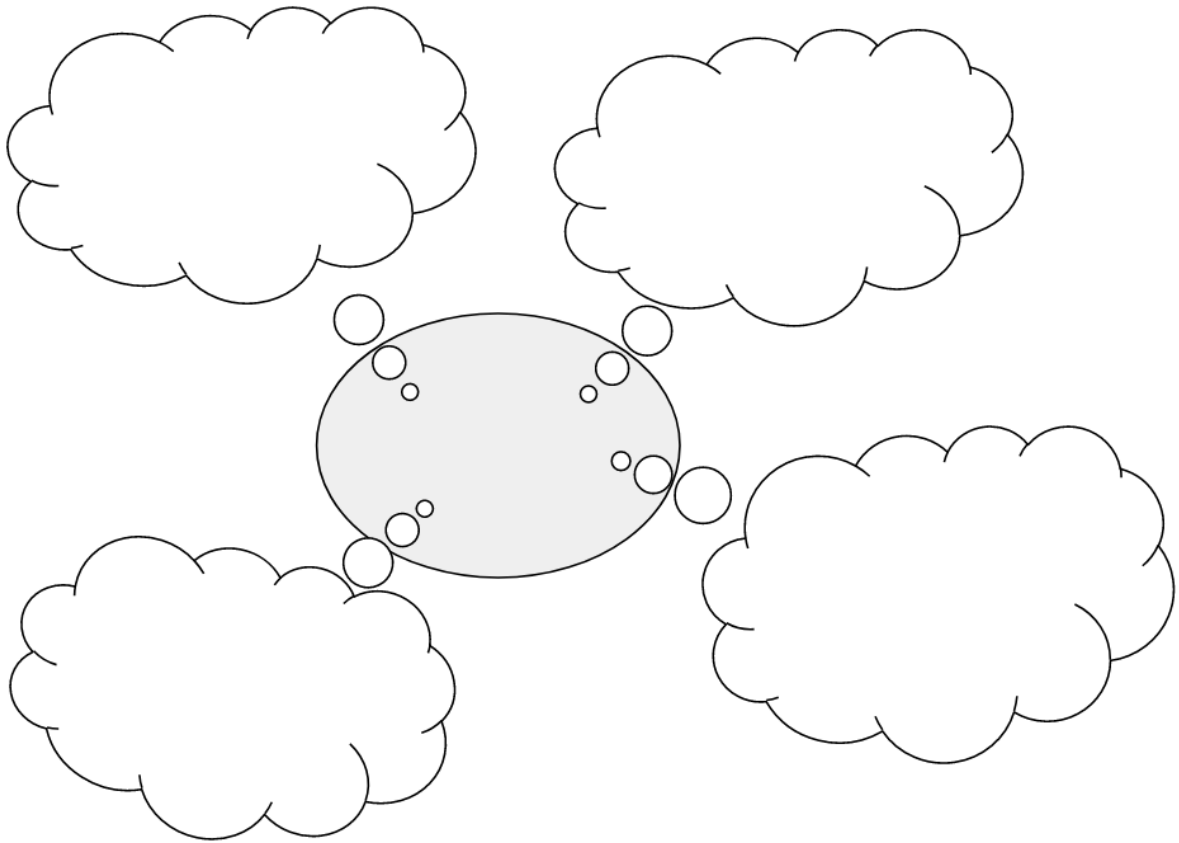
Ks. myös [Ruotsin aineettoman kulttuuriperinnön sivusto](#), joista löytyy lukuisia artikkeleita eri elävän perinnön kohteista.

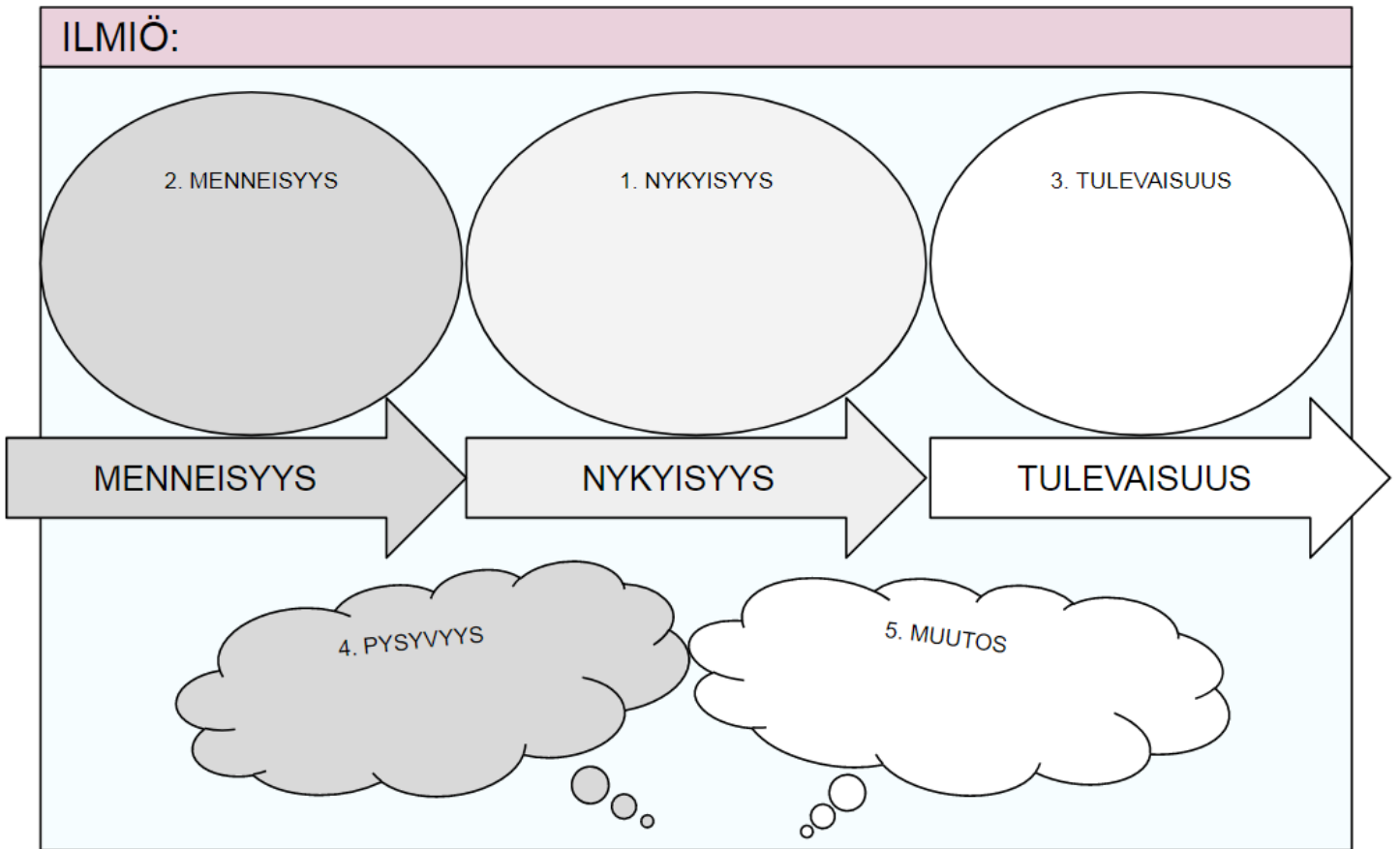
Mukauta opetukseesi sopivaksi:

- Rakkauslukkoja elävänä perinteenä voi tarkastella myös ystävyyden näkökulmasta
- Teemaa voi lähestyä myös taide- ja taitoaineissa esimerkiksi valmistamalla ystävyyslukkoja ja ripustamalla niitä yhteiseen teokseen tai tekemällä ystävyysaiheista musiikkia

Tehtävä 1: Ilmiökellus

Tehtävä 3: Aikajana

Sisältö on käytettävissä lisensillä CC BY 4.0.